

Gästgiveriet i Kolbäck och medeltidsmarknaden

18 juli 2013

En hel tältstad växer upp mellan Kolbäcks gästgivaregård och Kolbäcksån i början av augusti månad. Då anordnas medeltidsmarknaden Birger-Jarl-dagarna i Kolbäck i Hallstahammars kommun i Västmanland. Platsen är väl vald. Här befinner man sig mitt i en tätort, men på denna plats känner man sig halvvägs ute i naturen. Gästgiveriets trädgård ligger vid Kolbäcksån, som omges av rik växtlighet utefter stränderna. Från trädgården har man utsikt mot ett av brofästena efter gamla Herrevadsbro.

Marknad med rikt utbud

Kolbäcks marknad – ett tältläger mellan Gästgiveriet och Kolbäcksån. Foto: Lars Gahrn.

Här i tältlägret möter man ett rikt utbud av allehanda, som skiftar år för år. Här kan man köpa smycken, många av dem kopior eller efterbildningar av medeltida original. Musikinstrument av vikingatida eller medeltida slag finns också till salu. Den verkliga publikframgången blev dock ett träkar från Sättra brunn. Det skulle fyllas av vatten (från Kolbäcksån), och folk skulle här i karet genomgå Spa-behandling. Denna nyhet i utbudet blev genast omskriven i Vestmanlands Läns Tidning, och så började halva Hallstahammar undra vem som skulle hamna i detta kar. Förmodligen kom flera besökare till marknaden endast för att titta efter, vem som hade hamnat i baljan.

Gustaf Wasa på första sidan

På marknaden kan man möta åtskilliga människor, klädda i medeltida kläder, bland andra Hans Majestät Konung Gustaf Wasa. Mannen i fråga lystrar i vardagslag till namnet Lars-Erik Lundin eller kanske ännu hellre vid tillnamnet Arostomten. Han är glad och snäll och har glimten i ögat. När VLT:s reporter dök upp, fick han tag i en likaledes medeltidsklädd representant för det täcka könet, och så tog de en svängom till Detlev Brieses vevlira. På måndagen kunde de tre se sig själva på förstasidan i VLT (Daniel Gustafsson, Tillbaka till medeltiden och Hektisk helg i Hallsta, VLT 6/8 2012 s. 1 och 10).

Dagarna före marknaden hade Lundin hört sig för, hur mycket det skulle kosta att hyra en dräkt av Gustaf Wasas snitt. Jo, det skulle kosta 500 kronor, ty efter varje uthyrning kemptvättas kläderna.

- Hur mycket kostar det, om jag köper dräkten?
- Sju hundra.
- Då köper jag den!

Svensk folkmusik – en rik skatt

Man måste verkligen säga, att dessa pengar satsades väl. Några dagar senare syntes han på VLT:s första sida, och den reklam, som han samtidigt gjorde för gamla Kolbäck, hade kostat 10 000-tals kronor, om man hade varit tvungen att betala för den.

Detlev Briese spelade på sin lira eller ”vevlira”. (Den senare benämningen är sentida, och Briese föredrar därför det enkla ordet lira.) Tonerna går fram mycket bra även utomhus, fastän ljudet inte är högt. Tydligt har man anpassat instrumentet för utomhusbruk. Jag började tala om, hur mycket tyskarna hade betytt för svenskt musikliv, och jag hoppades att få veta mer i detta ämne, men Briese talade istället om svensk folkmusik, som han beundrar och anser sakna motsvarighet på andra håll i Europa. Detta har jag hört även andra invandrare eller utländska musikanter säga. Svensk folkmusik är tydligen ovanligt rik och mångskiftande vid en internationell jämförelse.

Gästgivareparet Marianne och Jarmo Koskela anordnar Kolbäck's marknad. Foto: Lars-Erik Lundin.

Ung man i riddarrustning

Med på marknaden fanns även smeden Isak Krogh, en ung man, som hade smitt en egen riddarrustning. Han erbjöd mig att få vandra runt i rustningen, men det skulle ta en halvtimme att klä på sig den, och den väger 35 kilo. Tanken att gå omkring med 35 kilo utöver den vanliga tyngden, när jag fem eller sex timmar i sträck visade runt på marknadsområdet och däromkring, var inte tilltalande, och efter en viss självövertalning tackade jag nej till hans lockande erbjudande. I stället klädde han själv på sig sin rustning och blev flitigt fotograferad, kanske lika flitigt fotograferad som självaste Gustaf Wasa. Om man vill bli fotograferad, gäller det alltså att skaffa iögonenfallande och ovanliga kläder. Inre egenskaper betyder ingenting. Om man som Lundin och Krogh har inre egenskaper av stort värde, är dessa visserligen inte något hinder för fotografering, men de är alls inte nödvändiga.

Lars Gahrn berättar om Kolbäck's gästgiveri. Foto: Lars -Erik Lundin.

Maria Lang har bott här

Färgglada dräkter och färgstarka marknadsdeltagare.

deckarförfattarinnan bodde ofta på Gästgiveriet, och en av hennes deckare, "Vem väntar på värdshuset" (från 1972), utspelar sig på gästgiveriet här i Kolbäck. Det bästa med denna deckare är att inget av de ruggiga morderna har skett i verkligheten. Gästgiveriet i Kolbäck är en fridens boning med många trevliga människor. Kom och pröva på själva någon gång! Detta är ett ställe, som ni kommer att minnas (och förmodligen även återvända till).

Där fanns mycket att ta del av, men besökare behöver även mat. Kolbäcks Gästgiveri är en förutsättning för marknaden. Här finns vackra matsalar med högklassig konst och utsikt ner över Kolbäcksån. Gästgivareparet Jarmo och Marianne Koskela är arrangörer av Birger-Jarl-dagarna och lägger ner ett halvt omänskligt arbete på förberedelser och verkställande av uppgjorda planer. Här på gästgiveriet kan man också hyra rum och ligga över. Självt vill jag be alla läsare att inte välja rum nummer 13, ty detta trevliga rum vill jag ha för mig själv. Välj i stället exempelvis rum nummer 12, Maria Langs rum. Också detta rum är utmärkt att bo i. (Jag har bott även där.) Den kända

Lars Gahrn